

לומדים ביחד

הגעת ליעד - מהי שליחותי וייעודי בעולם?

התרבות שסביבנו כבר כונתה בפי רבים בשם "מרוץ העכברים". המחשבה על הדאגה להיום, לכאן ולעכשיו לעיתים מקשה על היכולת לתפוס את התמונה של חיינו בצורה מלאה. יש רעיון מוכר שטוען כי האדם במחצית חייו הראשונה משקיע את כל בריאותו כדי להתפרנס, ובמחצית חייו השניה משקיע את כל פרנסתו כדי להישאר בריא. לעיתים מחלחלת באדם השאלה: לאן כל זה הולך? לאן אנחנו רצים? התחושה שיש משהו בקיום שלנו שהוא מעבר לאכילה, שינה ועבודה אצל חלקנו- מעורר שאלה מעניינת ואצל אחרים הוא שאלה קיומית ממש. מה המטרה אליה אני שואף בחיי? האם יש מבט רחב יותר על העולם שאני לפעמים "מפספס" תוך כדי תנועה בקצב החיים המהיר?

1 ← המשנה בפרקי אבות מציינת שלוש שאלות קיומיות שעל אדם לשים תמיד לנגד עיניו במטרה להימנע מחטאים:

פרקי אבות ג א

עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון.

← מדוע לדעתכם ההסתכלות בשלושה דברים אלו תימנע מהאדם לעשות עברות?

← בספר המוסר הגדול של הדורות האחרונים [מסילת ישרים] מביא המחבר את יכולת ההסתכלות הרחבה כתנאי קיומי, אשר נותן לאדם את הפרופורציות הנכונות לא רק בקשר להמנעות מעבירות אלא גם סביב ההתמודדות עם הקשיים של החיים. קראו את הפסקה הבאה.

2

הרמח"ל, רבי משה חיים לוצאטו (1707-1746) מסילת ישרים, א

יסוד החסידות ושרש העבודה התמימה הוא, שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו.. 'העולם הזה דומה לפרוזדור [מבואה] בפני העולם הבא'... ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל עניני העולם בין לטוב בין לרע הנה הם נסיונות לאדם... השלוח מצד אחד והיסורין מצד אחד...

← מדוע לדעתכם הרמח"ל מכנה את הקשיים הבאים על האדם כ"נסיונות". ומה זה בכלל "ניסיון"?

← הרמח"ל כותב משל על פרוזדור [מעין מבואה] מה במבט זה יכול לסייע ליכולת להתמודד עם קשיים ו"נסיונות"?

← עד כאן ראינו כי ישנה ראייה כללית שעל כל בני הדם לאמץ במטרה להתמודד עם התקופות הקשות בחייהם. אך האם ישנו תפקיד או כיוון שהוא ייחודי רק לי? קראו את הפסקה הבאה:

3

הגר"א - הגאון רבי אליהו מווילנא (1720-1797) ביאור למשלי, טז, ד

לכל אדם ואדם יש לו דרך בפני עצמו לילך בו, .. וכשהיו נביאים, היו הולכים אצל הנביאים לדרוש את ה', והיה הנביא אומר, על - פי משפט הנבואה, דרכו אשר יילך בה, לפי שורש נשמתו ולפי טבע גופו... ומשבטלה הנבואה, יש רוח הקודש בישראל. ואיש - רוחו הוא יודיענו איך להתנהג. ורוח הקודש יש לכל אדם ואדם. אך...אם, חס ושלום, יש בלבבו שורש קטן "שפורה ראש ולענה" [-שורש קטן של קלקול מוסרי או אישי], אז יש ברוחו רמיה, אם יהיה מתנהג על - פי רוחו, ... ועכשיו אין לנו להלך בגדולות ובנפלאות.

← כיצד אמור לדעת האדם את תפקידו בעולם? האם לאורך ההיסטוריה של עמנו התרחשו שינויים בצורה בה האדם היה מברר את תפקידו?

← כיצד בימינו יכול לדעת האדם את תפקידו בעולם?

← מונח נפוץ היום משתמש בביטוי "תיקון" בהקשרו הרחב- תיקון העולם, תיקון האדם וכו'. האמנם כל דבר זקוק בהכרח ל"תיקון"? קראו את הפסקה הבאה.

כל אחד ואחד מאתנו נשלח מן העולם העליון לעולם הזה... לתקן לפחות חטא אחד, ובחטא זה עיקר נסיונו, וזהו עיקר תיקונו בעולם זה. אבל האמת שעבודת האדם, אף אם נשלח לתקן חטא פלוני, אין עבודתו מתחילה בתיקון החטא, אלא הרבה קודם לכן.. תיקון שייך כאשר יש בית ומתקלקל בו דבר מה, כקיר, דלת וכדומה, אזי צריך קלקול זה, תיקון. אולם אם אין בית, אין כלל צורך לתקן. תחילה צריך בית ואח"כ צריך לתקנו. כן הדבר בעבודת האדם בעולם הזה את קונו... כל אדם נצרך תחילה לבנות את עצמו, לבנות בנפשו בנין אמיתי של עבודת ה', ולאחר שיש לו בנין אמיתי, אזי עיקר עבודתו לתקן את החטא שמחמתו נשלח לעוה"ז...

← לפני שמתקנים- צריך לבנות! כיצד לדעתכם, על האדם "לבנות את עצמו"?

← לסיום, בפסקה הבאה מובא ציטוט מהספר נתיבות שלום, שעוסק בהסתכלות שצריך האדם לסגל לחייו כדי להפוך את ראייתו לראיה כוללת ומקיפה, כך שגם קשיי החיים יהפכו לחלק מהמסלול בו צועד האדם. "על הדרך" נבין עיקרון חשוב ביהדות- מדוע תנאי החיים של אנשים וכן הקשיים וההצלחות כל כך שונים מבין אדם אחד לשני.

מובא.. שלכל אדם יש את ייעודו ותפקידו אותו עליו לתקן בחייו, ובכלל זה גם העניין המיוחד עבורו ירד לעולם לתקנו כידוע. והקב"ה מעמיד לכל אחד את כל הנסיבות והתנאים שיוכל לתקן את אשר מתפקידו לתקן, ולמלאות ייעודו ותפקידו בעולמו. וכיון שלכל אחד יש תפקיד וייעוד מיוחד, לכך שונים תנאי החיים של כל אחד, וזה הייו קלים ולשני החיים קשים יותר... והכל הוא לטובת האדם כדי שיתקן בזה את השייך אליו, שעל ידי זה ישיג ייעודו ותפקידו בעולמו. .. ולא רק התכונות הטובות מביאות אותו אל ייעודו, אלא גם התכונות הרעות והמידות הרעות, שעל ידי שמתגבר עליהם ומשבר מידותיו הרעות מגיע לתפקידו וייעודו בעולמו. וזהו גם כן עניינם של כל ניסיונות החיים העוברים על אדם... שכל ניסיונות החיים העוברים על איש יהודי, הרי הם כולם...לטובתו, שמובילים אותו להשיג תכליתו, שע"י שיתגבר על הניסיונות יוכל להגיע לתיקונו וייעודו בעולמו...

← איך ידע האדם מה בדיוק הוא בא לתקן? מה הייעוד שלו בעולם? התשובה פשוטה- אם קשה לך, סימן שזה מה שאתה צריך לעשות, נקרא את דבריו של רבי צדוק הכהן:

ר' צדוק הכהן מלובלין (1823-1900) צדקת הצדיק מ"ט

"כי כל אחד נברא לתיקון איזה דבר פרטי אשר בו נתייחדה נפשו בפרט... כל אחד יודע שבמה שיצרו תוקפו ביותר - הוא כלי מוכן לאותם דברים ביותר להיות נקיים וזכים אצלו ובדברים שהרבה לפשוע בהם, ידע שהוא כלי מוכן להיות דוקא באותו הדבר נקי ובר לבב... שעל ידי המכשלה הוא מבין שלכך נוצר - לתקן אותו דבר!"

רבי צדוק הכהן מלובלין (1823 - 1900). הגותו מאופיינת בשילוב של למדנות תורנית ופרשנות חדשנית עם תורות הקבלה והחסידות. מלבד עיסוקו בתורה עסק גם באסטרונומיה, הנדסה ואלגברה. מן רב סירב רבי צדוק לקבל על עצמו רבנות, על אף הצעות מרובות. גם לאחר שקבל על עצמו את הרבנות, והחל לקבל משכורת מהקהילה, סירב רבי צדוק להשתמש בכסף לטובתו, והשקיע את כל כספו בקניית ספרים למען הקמת ספרייה תורנית עיונית גדולה, אותה הקים בביתו. ביתו, על הספרייה שבתוכו, נשרף בשואה. מסופר עליו כי מדי יום ביומו לא היה טועם כלום עד שהיה מסיים מסכת בתלמוד הבבלי

נעים להכיר...

היכרות עם דמויות מרכזיות בעם היהודי